

Årsmelding 2016

Indre Sunnmøre
Gjensidige Branntrygdslag

Gjensidige
Indre Sunnmøre

Gjensidige
Indre Sunnmøre

Årsmelding og rekneskap 2016

157. driftsår

Eit *lokalt* forsikringssselskap der:

- Du er medlem og medeigar
 - Du er med og styrer
- Kapitalen blir forvalta lokalt
- Brannskader blir oppgjort med lokal bistand
- Tenestene er lett tilgjengelege

Bruk ditt *lokale* forsikringssselskap

Stifta i 1859 – 157 år i distriktet si teneste

ÅRSMELDING 2016

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag

Org. nr 942861559

Verksemda

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag er ei eiga juridisk eining i Gjensidige-gruppa med konsesjon på brannforsikring. Laget er vidare distributør for Gjensidige Forsikring ASA sine produkt. Laget er ei av 15 attverande brannkasser i Gjensidige-gruppa. Selskapet sine primæroppgåver er risiko- og skadeforsikring.

Laget er eigd av forsikringstakarane som styrer selskapet ved sine valde tillitsmenn. Det styrande organ er styret. Årsmøtet er øvste organ i laget.

Framleis drift

Styret meiner at føresetnaden for framleis drift ligg føre og at årsrekneskapen er utarbeidd under denne føresetnaden.

Styret

Det er i året halde 6 styremøte der 43 saker er handsama.

Tilsette

Dagfinn Ødegård, Roar Kirkhorn og Terje Langlo var dei tilsette ved årets utløp.

Arbeidsmiljø

Tilsette har ikkje vore utsett for ulykker eller skader i samband med arbeidet sitt i laget i rekneskapsåret. Sjukefråveret vert vurdert til å vere tilfredsstillande.

Likestilling

Laget hadde ved årets utløp 3 tilsette, alle menn. Styret består av 2 kvinner og 3 menn. Vara til styret er ei kvinne og ein mann.

Ytre miljø

Selskapet driv ikkje verksemd som ureinar det ytre miljø. HMS arbeidet, internkontroll og bedriftslegeordninga fungerer tilfredsstillande.

Samfunnsansvar

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag er opptatt av samfunnsansvaret det inneber å vere eit forsikringsselskap.

Selskapet jobbar under visjonen «vi skal kjenne kunden best og bry oss mest». I dette ligg ein nedfelt strategi om å ha nøgde kundar som føler at deira forventningar til oss som forsikringsselskap blir innfridd. Det vere seg når kunden treff oss på digitale flater eller i direkte kontakt med våre medarbeidarar. Selskapet måler kor tilfredse kundane er gjennom året for å fylgje med på i kva grad vi lukkast. Resultata av kundeundersøkingane er svært gode, noko styret er tilfreds med.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag arbeider kontinuerlig for til ei kvar tid å ha eit godt arbeidsmiljø. Dette er nedfelt i vår strategiske plan. Å byggje kompetanse, samt fokusere på trivselsfremjande tiltak, er viktige element i dette arbeidet. I tillegg vert det fokusert på å tilpasse kvar medarbeidar sin arbeidsplass ergonomisk, samt vere ein pådrivar for og leggje til rette for trening og ein sunn livsstil.

Selskapet skal bidra positivt til kunst, kultur og idrett i kommunane. I tillegg vert det jobba aktivt med brannførebyggjande arbeid samt andre aktiviteter for å bidra til en sikrare kvardag for innbygarane.

Styret er av den oppfatning at arbeidet med samfunnsansvar er tilstrekkeleg og tilfredsstillande og yter årlig store tilskot til almennyttige formål.

Forsikringsverksemda

Forsikringsverksemda har også i 2016 vore prega av konkurranse.

Premiane varierer fortsatt mellom dei ulike distrikta i landet og kommunane våre ligg fortsatt med lavare premiar enn landsgjennomsnittet. Mange kundar nyttar seg av dei rabattordningane som ein har innanfor skadeforebyggande tiltak. Dette gjeld både på hus, motorvogn, landbruk og næring. Den forfalte premien utgjer no kr.41.968.000 mot kr. 40.821.000 i 2015. Nettoendringa utgjer kr. 1.147.000 som er + 2,8%.

Reassuranse

Frå 01.01.2012 er det etablert ei ny ordning der kvar brannkasse har ein eigen reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Reassuranseavtalen er en såkalt excess-loss kontrakt der brannkassa vert belasta for skadar opp til (eigen valgt) skadegrense. I vårt tilfelle kr 750.000. For 2017 har vi fortsatt ein eigenandel på kr. 750.000.

Skader

I 2016 har vi hatt 604 erstatningsskader mot 583 året før. Dette er ei auke på 21 eller 3,60%

Brannskader

Siste året har vi fått innmeldt 23 brannskader mot 19 i 2015.

Naturskader

Selskapet vart i 2016 råka av mindre naturskader enn det vi har opplevd dei seinare åra.

Finans og risikoforhold.

Finansinntektene viser eit godkjent resultat i 2016. Netto finansinntekter i 2016 var kr 7.093.000,- mot kr 5.907.000 i 2015.

Selskapets styre har vedtatt en kapitalforvaltningsstrategi som fastset rammer for korleis den finansielle kapitalen skal plasserast. Dette finansreglementet blir revidert av styret kvart år. Selskapet sine plasseringar blir rapportert og behandla av styret kvartalsvis. Brannkassa har god soliditet og står svært godt rusta til å møte svingningane i finansmarkedet. Det blir kvartalsvis utarbeid stresstestar for å avdekke selskapets situasjon i forskjellige scenarier. Styret behandlar desse stresstestane, i tillegg til rapportar frå GIR, suksessivt. Også aksjeportefølja si utvikling blir gjennomgått på kvart styremøte. Vi meiner at desse styrings- og rapporteringsrutinene gir eit svært godt grunnlag for overvåking av selskaps risiko knytt til dei ulike finansrisikoane.

Finansiell risiko /Kredittrisiko

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdela har om lag 116 mill. kroner i finansielle investeringar. Dette gjeld for det meste aksjar i børsnoterte norske selskap, renteberande papir og eigedom, som alle kan verte utsett for kursendringar.

Indre Sunnmøre Gjensidige har høg soliditet, og står godt rusta til å tåle svingingar i finansmarknadane. I tillegg har vi eit rapporteringssystem som dagleg gjev oss ei tilfredsstillande og god oversikt over endringane i verdipapirportefølja.

Selskapet er utsett for kredittrisiko gjennom plasseringar i obligasjons- og pengemarknaden. Den største delen av våre plasseringar er i solide norske bankar og børsnoterte selskap. For ein langsiktig investor, vurderer vi risikoen for å være moderat i denne porteføljen.

Vi har gjennom finansreglementet rammer for kor mykje av vår kapital som skal ligge innanfor dei ulike risikogrupper. Styret får kvartalsvise rapportar som stadfestar risikoen i porteføljen. Finansreglementet blir revidert Q3 kvart år.

Internkontroll

Styret har gjennom sin vedtekne risikopolicy, og gjennom eigne vedtak, etablert rammer for selskapet si verksemd som skal gjere sitt til å redusere risikoen for tap. Det er også i 2015 arbeidd for å styrke kontrollen. Dette arbeide vil halde fram også i 2017 då selskapet skal fortsette med å implementere Compliance-funksjon og internrevisor i drifta.

Solvens II

I 2011 beslutta norske styresmakter å innføre Solvency II i Noreg. Dette er nye kapitalkravsreglar som er under utarbeiding i Europa for forsikringsselskap. Finanstilsynet har beslutta at Solvency II regelverket bestående av kapitalkrav, risikostyring og rapportering vert innført frå 01.01.2016. Som førebuing til implementering av regelverket vart forsikringsselskap pålagt gjennomføring og innrapportering av ORSA (Own risk and solvens assesment) pr.31.12.2013. Intensjonen med ORSA er å sikre at selskapa si risikostyring og kapitalisering stettar krava i det komande regelverket.

Styret har arbeidd gjennom året med ORSA rapporten som vart vedtatt i styret 07.12.2016 og deretter sendt til Finanstilsynet. I tillegg til å beskrive risikoane vi er eksponert for inneheld ORSA også ei kvantifisering av desse risikoane. Vi vil gjennom 2017 videreutvikle vår ORSA dokumentering og rapporteringskrava i Pilar III. Her vil dei nye nøkkelfunksjoner i brannkassa bli forbetra slik som: Compliance, Risk manager og internrevisor.

For Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag vil ein fortsatt høg egenkapitalandel være viktig for å møte dei nye kapitalkrava i Solvency II.

Framtid

Resultatet i 2016 er om lag som resultatet for 2015.

Ut fra forventningar om fortsatt låge skadeutbetalingar i 2017 samt reassuranssekostnader på same nivå som i 2016, forventar styret eit positivt resultat også 2017.

Indre Sunnmøre Gjensidige har i 2017 inngått en ny strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Avtalen løper f.o.m.2018 t.o.m. 2020.

Gjensidige Forsikring ASA framstår i dag som eit komplett finanskonsern.

Skadeforsikringsverksemda er kjerna i verksemda, men også bank og investeringsrådgjeving gjer konsernet til ein stor aktør med full breidde i marknaden. Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag har hatt, og skal i fremtida, ha fokus på å styrke rådgjevarane våre i full bredde. I ein marknad der kundane kan kjøpe enkle forsikringsprodukt i stadig fleire kanalar, er det styret si oppfatning at det blir stadig viktigare å utvikle denne kompetansen. Alle ansatte i selskapet har gjennomgått Godkjenningsordning for skadeselskap (GOS), samt deltar i kompetanseløft via kurs i regi av GF ASA.

Styret møter framtida med fortsatt fokus på det skadeførebyggjande arbeidet. Dette er sunt for brannkassa si eiga forretning og er eitt av fleire konkurransefortrinn vi har.

Kvitvasking/ korrupsjon og etiske reglar

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag har tiltrådt Gjensidige Forsikring ASA sine rutiner for handtering av mistanke om Terrorfinansiering og kvitvasking av pengar innanfor bransjen. Alle ansatte har gjennomført kurs i temaet terrorfinansiering og kvitvasking. Selskapet har nulltoleranse mot korrupsjon og smøring. Det er forbod mot å gi eller motta bestikkelser eller motta gåver som kan betraktast som utilbørlige. Dette gjeld alle ansatte. Styret går gjennom dei etiske reglane kvart år og har vedtatt same reglar for etikk som Gjensidige Forsikring ASA. I tillegg har alle ansatte tatt kurs i forståelse av etikk og moral som også er en vesentlig del av opplæringa i GOS. Dagleg leiar er ansvarlig for arbeidet mot kvitvasking og har også tatt spesialkurs om emnet.

Resultat

Det framlagde resultatrekneskap for 2016 og balanse med notar, gjev etter styret si meining eit rettvissande bilete av resultatet og selskapet si stilling pr 31.12.2016. Det er heller ikkje endra forhold etter rekneskapsårets slutt, som etter styret sitt syn har innverknad på rekneskapen.

Årsresultatet gjev etter ordinære og foreskrivne tekniske avsetningar, avskrivning på bygg og utstyr eit overskot på kr 8.271.841,- for selskapet som styret foreslår å disponere slik:

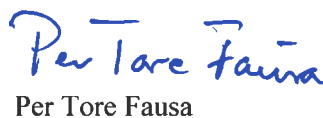
Disponering resultat 2016	kr 8.271.841
Endring i avsetning til naturskadefond	- kr 202.428
Endring i avsetning til garantiordning	- kr 16.458
Avsatt til kundeutbytte	- kr 1.087.521
Netto aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordningar	kr 657.635
Overført til/frå eigenkapital	- kr 7.623.069
Avsetning til øvrige fond	kr 0
Avsetning til fond for almennyttige formål	kr. 0
Sum disponeringar	kr 8.271.841

Stranda 31.12.2016/19.04.2017

Lars Muribo -Styrelciar

Ola Are Ytrehorn

Eli Rødseth Berg

Per Tore Fausa

Aud- Solfrid N. Langset

Terje Langlo - dagleg leiar

Resultatregnskap

Indre Sunnmøre Gj. Branntrygdslag

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

	Noter	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		8 574 348	8 127 445
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-2 519 451	-2 406 873
Sum premieinntekt for egen regning	4	6 054 897	5 720 572
Andre forsikringsrelaterte inntekter	5	3 973 881	3 662 319
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-1 732 376	-1 064 443
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		-42 279	-189 571
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-1 774 655	-1 254 014
Premierabatter og andre gevinstavtaler			
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader		-1 448 511	-1 587 461
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5,11,13,15	-228 602	-112 835
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring			
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1 677 113	-1 700 297
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	14	-3 315 594	-3 779 688
Resultat av teknisk regnskap		3 261 416	2 648 893
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 921 948	1 739 871
Netto driftsinntekt fra eiendom		56 968	31 575
Verdiendringer på investeringer		3 781 774	-3 088 316
Realisert gevinst og tap på investeringer		1 766 627	7 389 087
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-438 645	-195 202
Sum netto inntekter fra investeringer		7 088 671	5 877 015
Andre inntekter		4 147	29 573
Resultat av ikke-teknisk regnskap		7 092 818	5 906 588
Periodens resultat før skattekostnad		10 354 234	8 555 481
Skattekostnad	12	-1 424 758	-1 008 580
Resultat før andre resultatkomponenter		8 929 476	7 546 901
Andre resultatkomponenter			
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel		-876 848	333 608
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	12	219 213	-83 401
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
TOTALRESULTAT		8 271 841	7 797 108

Balanse

Indre Sunnmøre Gj. Branntrygdslag

NOTER

31.12.2016

31.12.2015

EIENDELER**Investeringer****Bygninger og andre faste eiendommer**

Eierbenyttet eiendom

6

2 762 968

2 784 000

Aksjer og andeler i tilknyttede foretak

Utlån og fordringer

7,8

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler

2,7,10

66 382 821

69 941 836

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

2,7,10

36 764 549

31 979 510

Bankplasseringer i norske banker

1,7

13 120 731

7 465 085

Sum investeringer

119 031 070

112 170 431

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse

Gj.f. andel-brto erstatn. Avsetning

7

50 000

Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse

0

50 000

Fordringer

Andre fordringer

5,7

662 371

982 285

Sum fordringer

662 371

982 285

Anlegg og utstyr

2,6

630 740

245 931

Kasse, bank

7,8,9,17

621 016

698 526

Eiendeler ved skatt

383 652

Pensjonsmidler

2,7,11

568 428

454 704

Andre eiendeler

Sum andre eiendeler

1 820 184

1 782 812

SUM EIENDELER

121 513 624

114 985 528

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE**Opptjent egenkapital**

Avsetning til naturskadefond

6 847 358

6 644 930

Avsetning til garantiordningen

364 592

348 134

Annen opptjent egenkapital

99 379 913

92 414 479

Andre fond

3 821 170

4 140 595

Sum opptjent egenkapital

1

110 413 033

103 548 138

Sum egenkapital

110 413 033

103 548 138

Forsikringsforpliktelse brutto

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

2,4

4 145 289

3 981 472

Brutto erstatningsavsetning

2,4

1 266 416

1 307 952

Sum forsikringsforpliktelse brutto

5 411 704

5 289 424

Avsetninger for forpliktelse

Pensjonsforpliktelse

2,11

475 633

800 550

Forpliktelse ved skatt

Forpliktelse ved periodeskatt

12

896 782

987 544

Forpliktelse ved utsatt skatt

12

876 133

1 024 750

Sum avsetninger for forpliktelse

7

2 248 548

2 812 844

Forpliktelse

Avsatt ikke betalt utbytte

1 044 623

1 019 062

Andre forpliktelse

2 154 458

2 049 846

Sum forpliktelse

7

3 199 081

3 068 708

Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

7

241 257

266 414

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE

121 513 624

114 985 528

Den tidligere sikkerhetsavsetningen er reklassifisert fra forpliktelse til egenkapital. Det er innregnet avsetning for utsatt skatt på reklassifisert beløp.

Dette skyldes endringer i regelverket. Disse endringene ble iverksatt fra 1. januar 2016 og sammenligningstallene er derfor endret tilsvarende.

Diskontering av reserver og innføring av risikomarginen ventes å bli implementert i regnskapet på et senere tidspunkt i forbindelse med innføring av IFRS 17 Forsikringskontrakter.

Resultatet for 2015 er endret med 233 820 som følge av endringen.

Diskontering av reserver og innføring av risikomarginen ventes å bli implementert i regnskapet på et senere tidspunkt i forbindelse med innføring av IFRS 17 Forsikringskontrakter.

Strenda
19.04.17

Lan Munk
Ola au Flakham

And. So. Hed N. Langset
Eli Raddseth buy

Per Tore Zanna

Perchillo

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Indre Sunnmøre Gj. Branntrygdslag

Kroner	Naturskadefond	Garantiordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./ eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2014	7 190 990	342 961	2 339 000	(2 147 524)	84 645 185	92 370 612
1.1.-31.12.2015						
Reklassifisering sikkerhetsavsetning fratrukket utsatt skatt					2 840 430	2 840 430
Resultat før andre resultatkomponenter	(546 060)	5 173	175 000		7 912 788	7 546 901
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelser/eiendel				333 608		333 608
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				(83 401)		(83 401)
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				250 207	-	250 207
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	250 207	-	250 207
Totalresultat	(546 060)	5 173	175 000	250 207	7 912 788	7 797 108
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(1 027 771)	(1 027 771)
Til / fra andre fond			1 626 595			1 626 595
Endring iB Utsatt skatt fra 27% til 25%				(58 836)		(58 836)
Egenkapital 31.12.2015	6 644 930	348 134	4 140 595	(1 956 153)	94 370 632	103 548 138
1.1.-31.12.2016						
Resultat før andre resultatkomponenter	202 428	16 458	-		8 710 590	8 929 476
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelser/eiendel				(876 848)		(876 848)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				219 213		219 213
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				(657 635)	-	(657 635)
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	(657 635)	-	(657 635)
Totalresultat	202 428	16 458	-	(657 635)	8 710 590	8 271 841
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(1 087 521)	(1 087 521)
Til / fra andre fond			(319 425)			(319 425)
Egenkapital 31.12.2016	6 847 358	364 592	3 821 170	(2 613 788)	101 993 701	110 413 033

Det er den direkte modellen som er benyttet og kontantstrømmene rapporteres brutto

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2016	2015
Innbetalte premier direkte forsikring	8 738 165	8 313 880
Utbetalte gjenforsikringspremier	-2 519 451	-2 406 873
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir forsikring	-1 773 913	-10 010 765
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	7 721	8 475 614
Avvikling reassuranseringen		
Betalte driftskostnader	-3 055 497	-6 219 868
Netto finansinntekter	1 608 360	1 714 483
Betalte skatter	-1 061 272	-1 443 341
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 944 113	-1 576 870
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.		82 213
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	8 747 253	-4 402 852
Netto kontantstrøm av obligasjoner	-4 424 877	923 591
Netto kontantstrøm av sertifikater		
Netto kontantstrøm av eiendom	-332 610	105 575
Netto kontantstrøm av andre verdip med kort løpetid		
Netto kontantstrøm andre kredittinstitusjoner		
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	-36 863	
Netto kontantstrøm andre finansielle eiendeler		
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	3 952 903	-3 291 473
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i f.m skadef.byggende fond/andre fond	-319 425	1 626 595
Utbetalinger i f.m skadeforsikr.selskapenes garantiordning		
Innbetalinger i f.m Skadeforsikr.selskapenes garantiordning		
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-319 425	1 626 595
Netto kontantstrøm for perioden	5 577 591	-3 241 748
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	5 577 591	-3 241 748
Beh. av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	8 163 611	11 405 358
Beh. av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	13 741 203	8 163 611

NOTER 2016

REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskap for 2016 er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper. Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRS'er, hvor forskrift 5 6 4 ledd er avgjørende for omfanget/detaljgraden av regnskapsutarbeidelsen for Indre Summore Gjensidige Branntrykdelag.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt:

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2016, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for selskapet er angitt nedenfor. Selskapet planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring. IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler vil bli klassifisert som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrømsegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, hvor endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet. Ifølge gjeldende regler, skal verdifall ved kredittap bare innregnes når objektive bevis for tap eksisterer. Nedskrivninger i henhold til IFRS 9 skal måles ved hjelp av en forventet tapsmodell, i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Nedskrivningsreglene i IFRS 9 vil være gjeldende for alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med endringer i virkelig verdi innregnet i andre inntekter og kostnader. I tillegg er lånetilsagn, finansielle garantier og leasingfordringer innenfor rammen av standarden. Målingen av avsetning for forventet tap på finansielle eiendeler avhenger av om kredittrisiko siden førstegangsinnregning har økt betydelig. Ved førstegangsinnregning og hvis kredittrisikoen ikke har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare livsvarig forventet kredittap. Denne totrinns tilnærmingen erstatter dagens kollektive tapsmodell. For individuelle tap er det ingen vesentlige endringer i reglene i forhold til dagens regler. IFRS 9 gjelder med virkning fra 1 januar 2018.

Endringer i IFRS 4 Anvendelser av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1 januar 2018. Et forsikringsselskap kan benytte et midlertidig unntak fra IFRS 9 dersom virksomheten hovedsakelig er relatert til forsikring. Selskapet vil mest sannsynligvis benytte seg av denne.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontakter (2014)

IFRS 15 Inntekter fra kundekontakter omfatter alle kontrakter med kunder, men hvor blant annet forsikringskontrakter er unntatt. I den grad kontrakter inneholder flere tjenesteytelser kan dette ha betydning for inntektsføringen i selskapets regnskap. Det antas imidlertid at endringen ikke vil ha vesentlig effekt.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne en rett-til-bruk eiendelene og en leieforpliktelse. Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av bruksrettighetene. Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med selskapets øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1. januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på selskapets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av selskapets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Premieinntekter omfatter forfalte bruttopremier og premier for gjenforsikring.

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt for periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder også avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Driftskostnader

Driftskostnader består av lønns-, administrasjons- og salgskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntektene innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle

eiendeler til virkelig verdi over resultatet, verdifall på finansielle eiendeler og tap på finansielle derivater.
Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

MATERIELLE EIENDELER

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av selskapet i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommen brukes både til til selskapets egen bruk og som investeringseiendom, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte selskapet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart når de påløper.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke.

Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

eierbenyttet eiendom	10-50 år
anlegg og utstyr	3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag for den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjorsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etternemte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etternemte skader og etternemte skader som er estimert av modellen.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntuffet for rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avlopt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregningen måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor alt eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig av daglig leder til styret.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte innbetalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall ned unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall. I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene ansvarlig lån, innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring og pålopte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Indre Summore Gjensidige Branntrygdslag har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonen for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra, og forpliktelser overfor kunder, andre forpliktelser, forpliktelser med forsikring og pålopte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når hverken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 10.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall.

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdier og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vært mer enn ni måneder blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Pensjoner

Selskapet har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor selskapet betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser.

Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes direkte i egenkapital og inngår i andre resultatkomponenter.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er reduserer pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattemessige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag ved å drifte brannforretning, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

NOTE 1 - EGENKAPITALFOND

OPPTJENT EGENKAPITAL

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Avsetning til garantiordning

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at de sikrede etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat. Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir annen opptjent egenkapital redusert.

NOTE 2 - BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at daglig leder i samarbeid med styret må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immatrielle eiendeler

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immatrielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med økonomisk levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Det blir foretatt nedskrivninger når det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsf forholdene på rapporteringstidspunktet.

Utlån og fordringer

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Selskapet har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

Pensjoner

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på flere aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten har den vesentligste påvirkning. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året.

NOTE 3 – STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO OG FINANSIELL RISIKO

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Indre Summøre Gjensidige. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i ISGB er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Selskapet sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor selskapets kunder, mens finansrisikoen er relatert til selskapets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet selskapets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til selskapet sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsesrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjer.

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og selskapet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Selskapets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at selskapets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til selskapets kapital. Kapitalstyringen følges opp av administrerende direktor som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for selskapet rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For selskapet er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Selskapet har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for selskapet er 31 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 111,4 millikoner kroner. Dette gir en solvensmargin på 360 prosent. Kapitalsituasjonen beregnes basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 - Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2016	2015
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	111 434	104 162
Solvenskapitalkrav (SCR)	30 994	33 042
Overskuddskapital	80 440	71 120
Solvensmargin etter Solvency II	360 %	315 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelse beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimume kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatoriske minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

Minstekapitalkrav (MCR)	2016	2015
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	13 947	14 869
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	7 748	8 261
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	22 586	24 048
Minstekapitalkrav (MCR)	22 586	24 048
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	483 %	426 %

Tellende kapital til å møte minstekravet til kapital deles inn i tre kapitalgrupper.

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Selskapet har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital fra kapitalgruppe 1 kommer 360 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital.

Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelse.

Selskapet har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 Tellende kapital til å møte kravet til kapital

	2016	2015
Basiskapital		
- Kapitalgruppe 1	104 586	97 517
- Kapitalgruppe 2	6 847	6 645
- Kapitalgruppe 3	0	0
Sum basiskapital	111 434	104 162

Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	109 104	102 327
Total tellende ansvarlig kapital SCR	111 434	104 162

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for selskapet i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper.

Tabell 4 - Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	1 266	1 239	-27
Premieavsetning for skadeforsikringer	4 145	3 694	-451
Risikomargin		25	25
Sum forsikringstekniske avsetninger	5 411	4 958	-453

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene selskapet er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkrav

Regulatorisk solvenskapitalkravet er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for ISGB. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for

at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden ikke alle risikoene vil inntreffe på samme tid.

Kapitalbehovet er også justert for en fremtidig skattefordel som vil oppstå dersom

et økonomisk tap tilsvarende størrelsen på kapitalkravet inntreffer. Denne skattefordelen kan bare innregnes dersom det er rimelig å anta at selskapet er i stand til å fortsette med sin virksomhet etter et slikt tap.

Tabell 5 - Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2016	2015
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	4 023	3 371
Kapitalkrav for markedsrisiko	29 201	31 204
Kapitalkrav for motpartsrisiko	878	1 830
Diversifisering	-3 365	-3 607
Basis solvenskapitalkrav	30 736	32 798
Operasjonell risiko	257	244
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	30 994	33 042

INNFØRING AV SOLVENS II-REGELVERKET

Solvens II-regelverket trådte i kraft 1. januar 2016. Kapitalsituasjonen er beregnet basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt lov og forskrift.

Videre er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til kapitalkrav og tellende kapital under Solvens II. Av størst betydning for skadeforsikringselskaper er skattemessig konsekvens av mulig overgang til Solvens II-prinsipper for beregning av tekniske avsetninger, samt behandling av garantiavsetning:

- Behandlingen av forsikringstekniske avsetninger ble tatt opp av Finanstilsynet i et brev av juni 2014. 1. august 2015 trakk Finansdepartementet høringsforslaget om æskatt på forsikringstekniske avsetninger, og saken er utsatt inntil videre. Etter selskapets vurdering skal ikke overgang til Solvens II medføre vesentlige endringer i skatteposisjon og det forventes at endelig regelverk vil gjenspeile dette.
- Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Selskapet er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, må behandles som solvenskapital. Selskapet vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

FORSIKRINGSRISIKO

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringselskap. Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer førsterisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet. Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Fra 2012 er hovedavtalen med Gjensidige Forsikring ASA endret og tidligere avtale om utlikning av brannskader, Reassuranseringen, er opphørt. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2016 er egenregningen 1 million kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn av økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utvikling innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse - forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotyppen. Brann- og naturskade-forsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/-1 %-poeng)	2016	2015
Brannforsikring	6 687	5 278
Naturskadeforsikring	7 650	9 882
Totalt	14 337	15 160

NOTE 4 - PREMIEINTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER M.V. I SKADEFORSIKRING

	Brannforretning	Naturforretning	Sum
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	7 779 817	958 348	8 738 165
Gjenforsikringsandel	-2 348 009	-171 442	-2 519 451
For egen regning	5 431 808	786 906	6 218 714
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	7 624 481	949 867	8 574 348
Gjenforsikringsandel	-2 348 009	-171 442	-2 519 451
For egen regning	5 276 472	778 425	6 054 897
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-1 156 379	-575 997	-1 732 376
Gjenforsikringsandel	-42 279	-	-42 279
For egen regning	-1 198 658	-575 997	-1 774 655
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-1 298 463	-460 324	-1 758 787
Inntruffet tidligere år brutto	142 084	-115 673	26 411
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	3 692 356	452 933	4 145 289
Brutto erstatningsavsetning	653 516	612 902	1 266 418

NOTE 5 TRANSAKSJONER MELLOM INDRE SUNNMØRE GJENSIDIGE BRANNTRYGDELAG OG GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

TILGODE HOS ANDRE FORSIKRINGSSLSKAPER

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr. 662 371.

ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER (PROVISJONER)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA og Gjensidige Pensjonsforsikring AS. Provisjonene fordeler seg slik:

	2016	2015
Mottatt provisjon forsikring	3 949 857	3 633 126
Mottatt provisjon øvrig	24 024	29 193
Sum andre forsikringsrelaterede inntekter	3 973 881	3 662 319

ADMINISTRASJONSKOSTNADER

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterede adm kostnader.

	2016	2015
Kostnader brannforretningen	551 250	477 621
Kostnader øvrige tjenester	145 894	143 263

NOTE 6 EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.15	410 063	4 038 540
Tilgang i året (ikke aktiverte anlegg)	211 331	
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.15	621 394	4 038 540
Akkumulerte av- og tap ved verdifall 01.01.15	-361 063	-1 180 540
Årets ordinære avskrivninger	-14 400	-74 000
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte av- og tap ved verdifall 31.12.15	-375 463	-1 254 540
Bokført verdi 31.12.15	245 931	2 784 000
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.16	621 394	4 038 540
Tilgang i året (ikke aktiverte anlegg)	446 925	
Utrangert	-410 062	
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.16	658 257	4 038 540
Akkumulerte av- og tap ved verdifall 01.01.16	-375 463	-1 254 540
Årets ordinære avskrivninger	-62 117	-21 032
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert	410 063	
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte av- og tap ved verdifall 31.12.16	-27 517	+1 275 572
Bokført verdi 31.12.16	630 740	2 762 968
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år

	2016	2015
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62 000	62 000
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	62 000	62 000
Merverdi utover balanseført verdi	0	0

NOTE 7 - FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikk avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Valutaterminer, aksjepsjoner, fremtidige renteaftaler og valutawapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelses-metoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.)
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjons-fond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedsransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningsslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningsslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporterings-dato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Selskapers innskutte egenkapital i Gjensidige Pensjonskasse. Innskutt egenkapital er verdsatt til pålydende.

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidssutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balansført verdi 31.12.2016	Virkelig verdi 31.12.2016	Balansført verdi 31.12.2015	Virkelig verdi 31.12.2015
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	66 382 821	66 382 821	69 941 836	69 941 836
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	36 764 549	36 764 549	31 979 510	31 979 510
Finansielle eiendeler som holdes til forfall				
Obligasjoner som holdes til forfall				
Utlån og fordringer				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				
Utlån				
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	662 371	662 371	1 032 285	1 032 285
Andre fordringer	568 428	568 428	838 356	838 356
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter				
Kontanter og bankinnskudd	13 741 747	13 741 747	8 163 610	8 163 610
Sum	118 119 916	118 119 916	111 955 597	111 955 597
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Ansvarlig lån				
Andre forpliktelser	5 447 629	5 447 629	5 881 552	5 881 552
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring				
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	241 257	241 257	266 414	266 414
Forpliktelser innen konsernet				
Sum	5 688 886	5 688 886	6 147 966	6 147 966

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	87 479 275	701 412	14 966 683	103 147 370
Aksjer og andeler	65 529 409	701 412	152 000	66 382 821
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	21 949 866		14 814 683	36 764 549
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				
Utlån				
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				

Verdsettelseshierarki 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	87 593 960	2 034 537	20 525 289	110 153 786
Aksjer og andeler	67 640 100	2 034 537	967 463	70 642 100
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	19 953 860		19 557 826	39 511 686
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				
Utlån				
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2016

	Pr. 1.1.2016	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2016	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2016
Aksjer og andeler	967 463				967 463	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning						
Sum						

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	
Sum		

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2015

	Pr. 1.1.2015	Netto realisert/urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2015	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies pr. 31.12.2015
Aksjer og andeler	1 079 200	-111 737			967 463	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning						
Sum	1 079 200	111 737			967 463	

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	
Sum		96 746

NOTE 8 - UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer	2016	2015
Pantelån	0	0
Obligasjoner klassifisert som lån og fordring	0	0
Andre utlån	0	0
Nedskrivning til virkelig verdi	0	0
Ansvarlig lån	0	0
Tapsavsetninger med objektive bevis	0	0
Sum utlån	0	0

Ansvarlige lån	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Sum ansvarlig lån	0	0	0	0	0	0

Andre fordringer	2016	2015
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning		
Andre fordringer	568 428	838 356
Sum andre fordringer	568 428	838 356

NOTE 9 - KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

	2016	2015
Innskudd hos kredittinstitusjoner	13 120 731	7 465 085
Kontanter og bankinnskudd	621 016	698 981
Sum kontanter og kontantekvivalenter	13 741 747	8 164 066

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av andre bankinnskudd. Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter og bankinnskudd er cirka 1,55 prosent.

NOTE 10 - AKSJER OG ANDELER
AKSJER OG ANDELER

Aksjeselskaper - ikke børsnoterte , norske	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Storfjord Kulturhus BA	980530418	200	1 000	1 000
Peer Gynt Galleriet AS	986545239	10	10 000	5 000
Midtnorsk Senter for seniorutvikling	990060509	300	150 000	150 000
Sum			161 000	156 000
Norske eiendomsfond/deltakerlign. eiendoms investeringer	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
NLI Eiendomsinvest AS (OF)	988340782	3,00	255 000	110 625
Eiendomsinvest Tyskland AS	990222835	9134,00	650 101	590 787
Sum			905 101	701 412
Norske finansaksjer	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Innskudd i Gjensidige Pensjonskasse	990240884		109 800	109 800
Gjensidige Forsikring ASA	B 995568217	3253	143 954	445 661
Sum			253 754	555 461
Statlig eide foretak norske	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Muritunet AS	961721652	25	1 000	1 000
Sum			1 000	1 000
Aksjefond - norske	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Delphi Global	989747746	1 977,08	3 900 000	5 363 792
Danske Invest Norge Aksjer Inst 1	981582020	1 313,80	4 500 000	7 251 688
KLP Aksje Norge Index II - GIR	992966092	3 721,01	2 992 537	6 807 917
Storebrand Vekst	964847878	13,14	2 250 000	3 289 411
KLP Aksje Global Indeks 4	988244163	4 540,76	6 635 000	8 241 818
Delphi Nordic	960058658	146,56	3 000 000	4 486 463
Alfred Berg Norge Classic	957801412	3 434,79	2 350 000	2 751 684
Storebrand Global Verdi	979364768	906,92	2 500 000	2 757 461
Nordea Stabile Aksjer Global	989851020	4 440,77	9 350 000	10 045 895
KLP Aksje Europa Indeks II	990122555	4 885,53	6 590 295	7 118 011
First Generator	995796198	1 456,05	2 750 000	3 844 781
Sum			46 817 832	61 958 921
Aksjefond Utenlandske	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Danske Inv Global Em Markets		18 780,49	1 907 346	2 314 507
Sum			1 907 346	2 314 507
Grunnfondsbevis-norske	Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Egenkapitalbevis Sparebanken More	B 937899319	3 360,00	300 000	695 520
Sum			300 000	695 520
Sum aksjer og andeler			50 346 033	66 382 821

OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

Obligasjoner i private foretak (norske)		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Farstad Shipping ASA 12/17	B		1 000 000,00	1 000 000	1 000 000
Bonheur ASA 12/17	B		1 000 000,00	1 000 000	1 000 000
Aker ASA 12/22	B		2 000 000,00	2 000 000	2 000 000
Color Group 12/19	B		1 000 000,00	1 000 000	1 000 000
Marine Harvest ASA 13/18 FRN	B		1 000 000,00	1 000 000	1 000 000
Sum				6 000 000	6 000 000
Fondobligasjoner / Ansvarlig kapital		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Pareto Bank ASA 12/17	B		1 500 000,00	1 500 000	1 500 000
Helgeland Sparebank 12/17	B		1 500 000,00	1 500 000	1 500 000
Sparebank More 12/17	B		1 500 000,00	1 500 000	1 500 000
Sparebank 1 Nord Norge	B		1 500 000,00	1 500 000	1 500 000
PSB 1 Midt Norge 13/	B		1 500 000,00	1 000 000	1 000 000
Fondsobl-Storebr.Livsfors 15/			1 000 000,00	1 000 000	999 220
Sum				8 000 000	7 999 220
Obligasjoner utenlandsk bank fin virksomhet		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
	B				
Sum				0	0
Obligasjonfond - norske		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Nordea Global High Yeald			3 995,13	4 136 573	3 852 231
DNB Obligasjon			389,52	4 551 910	4 276 136
KLP Obligasjon Global 1 NOK			825,58	937 656	980 761
Danske Invest No Obl. Instit			7 316,83	7 906 375	7 856 673
Nordea Obligasjon II			3 259,56	4 025 196	3 989 672
Sum				21 557 710	20 955 473
Obligasjonfond - utenlandske		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
Pramerica US Corporate Bond US			85,78	940 000	994 392
Sum				940 000	994 392
Aksjeindekserte obligasjoner		Org.nummer	Andeler	Kostpris	Markedsverdi
WarrenWicklund Global Podium Priv, 07/12			20,00	888 776	815 463
Sum				888 776	815 463
Sum obligasjoner og sertifikater				37 386 486	36 764 548

B = Børsnotert selskap.

NOTE 11 - PENSJON

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordning er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalderen er 70 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet endret sine innskuddssatser og knekkpunkt som en tilpasning til ny lov om foretakspensjon. De nye satsene er syv prosent mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent mellom 7,1 og 12 G.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningsstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandører gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet fjernet KPI-reguleringen av løpende pensjoner. Regnskapsmessig ble dette behandlet som en planendring. Det ble innregnet en inntekt på cirka 1 003 101 kroner i pensjonskostnaden og pensjonsforpliktelsen ble redusert tilsvarende.

Innregning

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringsstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelser er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelser og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre resultatkomponenter. I 2016 ga dette en negativ effekt på egenkapitalen på 351 590 kroner. I tillegg ble det innregnet en ikke tilgjengelig overfinansiering på 525 258 kroner, slik at sum negativ effekt på egenkapitalen var 876 848 kroner. I 2015 ga dette en positiv effekt på egenkapitalen på 333 608 kroner og skyldtes hovedsakelig økt diskonteringsrente.

Aktuarielle forutsetninger

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon. Diskonteringsrenten for en pensjonsutbetaling er 2,44 prosent (2,55) i år 10, 2,77 prosent (2,89) i år 15, 3,02 prosent (3,05) i år 20, 3,19 prosent (3,16) i år 25, 3,31 prosent (3,22) i år 30 og 3,46 prosent (3,30) i år 40.

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,1 prosent, som i fjor, og er justert for alder basert på en avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2016/2017 er beregnet til 1,5 prosent, som er ned fra fjorårets 1,6 prosent. Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 56,6 år.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag benytter GAP07, som er en dynamisk dodelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. Modellens forutsetninger testes med jevne mellomrom.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen (inkludert regulatorisk risiko), pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslags pensjonsmidler er investert i Gjensidige Pensjonskasse. Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslags pensjonsmidler forvaltes som en investeringsvalgsporfølje. Dette innebærer at Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag selv bestemmer hvordan pensjonsmidlene er investert innenfor ett sett av rammer som er godkjent av pensjonskassens styre. Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag har en egen investeringskomité som avgjør hvordan pensjonsmidlene skal allokere. Investeringsporteføljen medfører finansiell risiko for Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdslag.

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Den største risikofaktor er renterisiko.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko anses som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på cirka tre år. Porteføljeverdien vil falle med cirka tre prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsene målt i pensjonskassens regnskap har en durasjon på cirka 12 år. Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot renterisiko. Diskonteringsrenten er sammensatt av markedsrenter i ti år, fra år 20 er det lagt langsiktige likevektsrenter til grunn, og mellom år ti og år 20 interpoleres det lineært mellom markedsrenter og langsiktige likevektsrenter. Et skift i markedsrentene vil dermed direkte påvirke verdien av kontantstrømmene frem til år ti og deretter gi fallende effekt de neste ti årene. Fra år 20 vil markedsrentene kun ha marginal effekt.

Retnedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Pensjonsforpliktelsen vil stige med -5,2 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven på minus ett prosentpoeng. Verdien vil falle med 6,0 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Sammenhengen mellom pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene gjør at selskapet innregner et eiendelstak siden ikke alle pensjonsmidler kan benyttes

til å betale fremtidige premier. Dette medfører at effekten av en rentenedgang vil være begrenset til de forpliktelsene som er henført til dagens ansatte og at forpliktelser henført til pensjonister blir relativt uforandret. Rentenedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Renteoppgang leder til et fall i pensjonsforpliktelsene men mye av fallet vil lede til økt potensiell pensjonsregulering. 35 prosent av pensjonsmidlene henføres til dagens ansatte. Over tid vil imidlertid ansatte stadig få en lavere andel av pensjonsmidlene som følge av fratreden og overgang til pensjon. Dermed vil en større andel av avkastning tilfalle pensjonister og tidligere ansatte og mindre til arbeidsgiver. Dette er innarbeidet i eiendelstak-vurderingen.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating på enkeltinvesteringer. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor "investment grade". Cirka fem prosent av samlede pensjonsmidler er globale high yield obligasjoner. Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen. Dette vil tilsvare en gjennomsnittlig spreadutgang på 1,9 prosent. Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Kredittpåslag (mot ti år swap) per 31. desember 2016 var 0,67 prosent.

Basert på samme stresstest som for pensjonsmidlene, ville forpliktelsene synke med cirka 11,7 prosent basert på en spreadutgang på 0,9 prosent.

Samlet sett ville reduksjonen i forpliktelsene være noe høyere enn fallet i verdien av pensjonsmidlene.

Aksjerisiko

Gjennom året har pensjonskassen hatt eksponering mot aksjemarkedet gjennom aksjefond og kjøpsopsjoner. Ved utgangen av året var eksponeringen 1,4 prosent (3,7). Derivatkontrakter bringer en markedsmessig eksponering opp til 20 prosent. Pensjonsmidlene har lav eksponering til aksjer. Største aksjerisiko anses å være risikoen for fall i aksjenes markedsverdi.

Valutarisiko

Alle plasseringer i utenlandske rentefond valutasisikres. Det er investert i valutasisikrede fond. Utenlandske aksjeplasseringer skal som hovedregel valutasisikres. Pensjonsmidlenes tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70 prosent av de forsikringstekniske avsetninger. Pensjonsmidlene var ved utgangen av året valutaeksponert med cirka 1 prosent.

Pensjonsforpliktelsene er kun eksponert mot norske kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonsmidlene vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvid.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen GAP07 utviklet av aktuar-konsulentfirma Gabler AS. Denne tabellen har vært benyttet siden 31. desember 2007. Forutsetningene for tabellen følges opp systematisk hvert år. Tabellen er forventningsrett og dynamisk slik at levetiden forbedres hvert år.

I 2016 er det ikke kommet informasjon som tilsier at GAP07 bør endres. Imidlertid skal det i 2017 gjøres en betydelig gjennomgang av GAP07 til GAP17, og levetid i befolkningen og i bank/forsikringsbransjen vil bli vurdert på nytt. Det er usikkerhet i forventet levetid spesielt for menn. Finanstilsynet har utarbeidet egne minstekrav til levetidspriser (K2013) for pensjonsordninger. Disse kravene gjelder den prisen et livselskap eller pensjonskasse minimum skal kreve for å forsikre ytelser. Disse minsteprisene påvirker således hvilke innskudd som må gjøres for den årlige opptjening og for minstekravet til pensjonsmidler.

GAP07 har kortere levetid enn K2013. Alt annet like vil dette medføre at innbetaling av minstekrav til pensjonsmidler følger en høyere levetid enn tilsvarende måling av forpliktelsen. Det betyr at i forpliktelsen vil det bli innregnet en fremtidig pensjonsregulering som følge av at innbetalingen baseres på en lengre levetid enn det som er forventet.

I 2016 ble den realiserede verdien av uforehendelser lavere enn forventet (gevinst). Dødsfall medførte høyere realisert verdi enn forventet (tap). Realisert levetid ble noe lavere enn forventet (gevinst). Samlet sett er det innregnet en liten gevinst på denne type risiko.

Uforehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofeliggende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn folketrygdens G, reduseres ytelsene. Selskapet legger til grunn at lønnsutvikling avhenger av alder. En yngre medarbeider kan forvente høyere årlig lønnsvekst enn en eldre medarbeider.

Lønnsvekst er bygget opp basert på forventninger til reallønnsutvikling i Norge og til norsk inflasjon. Inflasjon inngår også som en del av renten. En økning i inflasjon vil således både påvirke økt lønn og økte renter. Dette vil normalt kunne redusere pensjonsforpliktelsen noe.

Reallønn er estimert for Norge og baseres i stor grad på makro-økonomiske fremskrivninger. Det er rådende enighet i makroøkonomiske miljøer at den bør være i området 1,5 til 2 prosent. Gjennomsnittet de siste 20 år har vært 1,9 prosent.

Reallønnsveksten korrigeres for alderseffekt, slik at reallønnsveksten for yngre arbeidstakere er sterkere enn for eldre arbeidstakere. En pensjonsordning har sjelden samme alderssammensetning som økonomien som helhet. Spesielt er dette tilfellet for Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdels pensjonsordning som er lukket for nye innmeldinger.

En økning i reallønn vil øke forpliktelsene. En økning i inflasjon vil øke lønn, pensjonsregulering og diskonteringsrenten.

Inflasjonen vil på lang sikt ligge i området 1,5 til 2,5 prosent. Norges Bank har et inflasjonsmål på 2,5 prosent. KPI er satt til 1,9 prosent på linje med fjorårets forutsetning.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdelslag styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det komme hopp i lønnsnivå.

Operasjonell risiko

Administrasjon av pensjonsordningene er overført til Gjensidige Pensjonskasse. Pensjonskassen har egne ansatte og gjør betydelige kjøp av tjenester fra profesjonelle leverandører av pensjonsadministrasjon og kapitalforvaltning. Pensjonskassen er underlagt egen intern kontroll. Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdelslag anser den operasjonelle risikoen som lav.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstille visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdelslag måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I 2016 ble det foreslått en rekke endringer i norsk regulering. Det er ikke fattet vedtak om slike endringer ennå. En slik endring kan være at pensjonsmidlene i pensjonskassen skal underlegges et fonderingskrav på linje med Solvens II. Nivået på pensjonsmidlene går inn i en periode med politisk risiko.

Lave renter kan lede til at Finanstilsynet pålegger Gjensidige Pensjonskasse å senke renten fra 2 prosent til 1,5 prosent, eventuelt 1 prosent for nye opptjente ytelser. Selskapet forventer at det er høy risiko for at renten vil bli senket til 1 prosent dersom langsiktige statsrenter blir liggende på 1,3 prosent-nivået.

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdelslag antar at et fortsatt lavt rentenivå i fremtiden og endringer i EU-baserte regler vil kunne medføre en økning i fremtidige tilskudd til den fonderte pensjonsordningen.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrykkelag er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Ytelsen er livsvarig og kan tas ut fra man fyller 62 år, forutsatt at man oppfyller vilkårene i AFP-vedtektene. AFP er derfor en ytelsesbasert pensjonsordning.

AFP-ordningen bygger på et trepartssamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene til AFP-ordningen, mens foretakene som er tilsluttet ordningen dekker kollektivt 2/3.

Premien som bedriftene betaler til ordningen fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter til pensjon og dessuten gi grunnlag for opplegg av et pensjonsfond. Fondet skal gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av forventede fremtidige forpliktelser.

Premien utgjorde i 2016 2,5 prosent (2,4) av de ansattes inntekt mellom 1 og 7,1 ganger folketrygdens gjennomsnittlige grunnbeløp.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningenes midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Selskapet innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av selskapet. En fordelingsnøkkel basert på selskapets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2016	Usikret 2016	Sum 2016	Sikret 2015	Usikret 2015	Sum 2015
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	5 761 538	800 550	6 562 088			
Pr. 01.01			0	6 196 095	1 057 207	7 253 302
Korreksjon av åpningsbalansen			0			0
Årets pensjonsopptjening	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	0	0	0	0	26 421	26 421
Rentekostnad	158 616	15 859	174 475	152 531	20 763	173 294
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	-986 918	-16 183	-1 003 101			
Aktuarielle gevinster og tap	-3 482 003	-9 078	-3 491 081	-399 364	-274 721	-674 085
Utbetalte ytelser	-400 695	-285 276	-685 971	-187 724	-29 120	-216 844
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	0	-30 239	-30 239			0
Virksomhetssammenslutning	0	0	0			0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	525 258		525 258			0
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	1 575 796	475 633	2 051 429	5 761 538	800 550	6 562 088
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	1 575 796	475 633	2 051 429	5 761 538	800 550	6 562 088
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-2 144 223	0	-2 144 223	6 216 242	0	6 216 242
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-568 427	475 633	-92 794	-454 704	800 550	345 846
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	6 216 242		6 216 242	6 288 460	0	6 288 460
Renteinntekt	171 348		171 348	154 840	0	154 840
Avkastning ut over renteinntekt	-3 842 671		-3 842 671	-39 334	29 120	-10 214
Bidrag fra arbeidsgiver	0	30 239	30 239	0	0	0
Utbetalte ytelser	-400 695		-400 695	0	0	0
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler		-30 239	-30 239	-187 724	-29 120	-216 844
Overtakelse/oppkjøp			0	0	0	0
Oppgjør			0	0	0	0
Pr. 31.12	2 144 224	0	2 144 224	6 216 242	0	6 216 242
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening			0	0		0
Rentekostnad	158 616	15 859	174 475	152 531	20 763	173 294
Renteinntekt	-171 348	0	-171 348	-154 840	0	-154 840
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	-986 918	-16 183	-1 003 101			0
Arbeidsgiveravgift			0			0
Pensjonskostnad	-999 650	-324	-999 974	-2 309	20 763	18 454
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i						
Forsikringsrelaterte adm kostnader inkl. provisjon for mottatt	-999 650	-324	-999 974	-2 309	20 763	18 454
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel eiendel innregnet i andre resultatkomponenter						
Akkumulert beløp pr. 01.01			2 608 206			2 941 815
Avkastningen på pensjonsmidler			3 842 671			39 334
Endringer i demografiske forutsetninger			-3 495 243			-210 896
Endringer i økonomiske forutsetninger			4 161			-162 047
Virkingen av den øvre grensen for eiendelen			525 258			
Akkumulert beløp pr. 31.12.			3 485 053			2 608 206
Aktuarielle forutsetninger						
Diskonteringsrente			2,77 %			2,80 %
Lønnsregulering			3,10 %			3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp			3,10 %			3,10 %
Pensjonsregulering			0,00 %			1,90 %
Øvrige spesifikasjoner						
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen			163 303			102 906
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO			35 984			16 222
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO						16 254
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år			0			-30 239
Prosent			Endring i			
Sensitivitet						
10 % økt dødelighet			-3,1 %			-4,6 %
10 % redusert dødelighet			2,6 %			3,5 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente			-5,2 %			-8,5 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente			6,9 %			10,3 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering			0,9 %			0,0 %
- 1 %-poeng lønnsjustering			0,0 %			0,0 %
+ 1 %-poeng G-regulering			0,0 %			0,0 %
- 1 %-poeng G-regulering			0,0 %			0,0 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering			6,1 %			10,3 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering			0,0 %			-8,6 %

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	pr 31.12.2016
Aksjer og andeler	0	51 461	0	51 461
Obligasjoner	1 578 149	460 287	0	2 028 436
Derivater	0	8 577	0	8 577
Bank	0	55 750	0	55 750
Sum	1 578 149	566 075	0,0	2 144 224

Verdsettelseshierarki 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	pr 31.12.2015
Aksjer og andeler	0	232 487	0	232 487
Obligasjoner	2 537 470	3 072 067	0	5 609 537
Derivater	0	230 001	0	230 001
Bank	0	144 217	0	144 217
Sum	2 537 470	3 678 772	0	6 216 242

NOTE 12 - SKATT	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		
Driftsmidler	-65 328	-172 134
Pensjonsforpliktelse	92 795	-345 846
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	27 467	-517 980
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultat	27 467	-517 980
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	-621 936	-1 016 628
Fremforbart underskudd	4 099 000	4 099 000
Netto midlertidige forskjeller	3 504 531	2 564 392
Netto forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	876 133	641 098
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	10 354 234	8 347 481
Implementeringseffekt ny forskrift		
Estimatavvik pensjonsforpliktelse	-876 848	333 608
Endring i andre midlertidige forskjeller	-545 426	-590 806
Permanente forskjeller	221 084	-413 463
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-1 766 627	-7 389 086
Tilbakeføring av verdireg, finansielle omløpsmidler	-3 781 774	3 088 316
Aksjeutbytte etter fritaksmetoden	-699 147	-287 990
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	3 549	1 479
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt		
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-746	-1 094
Skattepliktig inntekt	2 908 299	3 088 445
Benyttelse av fremforbart underskudd		
Mottatt konsernbidrag		
Fremforbart underskudd		
Betalbar skatt	727 075	833 880
Betalbar formuesskatt		
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	727 075	833 880
Formuesskatt	169 707	153 664
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel inkl endring utsatt skatt på andre resultatkomponenter	454 248	159 828
Endring utsatt skatt ikke ført over resultatregnskapet		
Implementerings effekt ny forskrift /(endring i sattesats)		-142 237
Korreksjon tidligere år	73 728	3 445
Skattekostnad i regnskapet	1 424 758	1 008 580
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	1 424 758	1 008 580
Skatt av resultat før skattekostnad	2 588 559	2 309 980
Forsk. mellom årets skattekostn. og 25 % av res. før skatt (27% i 2015)	-1 163 801	-1 301 400
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av aksjeutbytte etter fritaksmetoden		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	-98 673	15 771
Skatt av permanente forskjeller	-1 453 861	-1 390 584
Utsatt skatt/utsatt skattefordel ført via egenkapital		
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-187	-295
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	169 707	153 664
Formuesskatt	219 213	-83 401
Endring utsatt skatt tidligere år		0
Før lite betalt skatt tidligere år		3 445
Sum differanse	-1 163 801	-1 301 400

NOTE 13 - KOSTNADER	2016	2015
Forsikringsrelaterte adm.kostnader		
Avskrivninger og verdiendringer	62 117	14 400
Lønns- og personalkostnader	1 843 225	2 683 667
Honorarer tillitsvalgte	189 100	201 100
IKT-kostnader	59 457	33 929
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	187 535	210 972
Andre kostnader	2 651 274	2 335 240
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-3 315 594	-3 779 688
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-544 863	-773 784
Avgitt øvrige salgskostnader	-903 648	-813 001
Sum	228 603	112 834
Salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	544 863	773 784
Provisjon	0	676
Øvrige salgskostnader	903 648	813 001
Sum	1 448 511	1 587 461
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	117 429	116 332
Attestasjonstjenester		
Revisjon - rådgivning skatt	0	
Rådgivning - annen rådgivning	70 106	107 982
Sum	187 535	224 314

NOTE 14 - ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2016	2015
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	3 315 594	3 779 688
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	3 315 594	3 779 688

NOTE 15 - LØNN OG GODTGJØRELSE

	2016	2015
Gjennomsnittlig antall ansatte	3,2	4
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	833 178	712 156
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	69 205	62 332
-Styret	156 600	155 600
-Kontrollkomiteen		13 000
-Generalforsamling	32 500	32 500
-Representantskapet (ordførere og varaordfører)		

NOTE 16 - HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er ikke inntrådt noen vesentlige hendelser etter balansedagen.

NOTE 17 - BUNDNE MIDLER

	2016	2015
Bundne bankinnskudd		
Sparebanken Møre - Skattetrekkskonti	140 802	140 802
Sum	140 802	140 802

KPMG AS
Øvre veg 30
6415 Molde

Telephone +47 04063
Fax +47 71 20 27 27
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlinga i Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdela

Melding frå uavhengig revisor

Fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert Indre Sunnmøre Gjensidige Branntrygdela sin årsrekneskap som viser eit overskot på kr 8 271 841. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2016, resultatrekneskap, oppstilling over endringar i eigenkapital og kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvise bilete av selskapet si finansielle stilling per 31. desember 2016, og av resultat og kontantstraumane for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne i *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av selskapet slik det er krav om i lov og forskrift, og har oppfylt dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Ytterlegare informasjon

Leiinga er ansvarleg for ytterlegare informasjon. Ytterlegare informasjon omfattar årsmeldinga, men inkluderer ikkje årsrekneskapen og revisjonsmeldinga.

Vår fråsegn om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje ytterlegare informasjon, og vi attesterer ikkje den ytterlegare informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det oppgåva vår å lese den ytterlegare informasjonen for å vurdere om det er vesentleg inkonsistens mellom denne og årsrekneskapen eller kunnskap vi har opparbeidd under revisjonen, eller om han tilsynelatande inneheld vesentleg feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den ytterlegare informasjonen inneheld vesentleg feilinformasjon er vi pålagde å rapportere det. Vi har ikkje noko å rapportere i så måte.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar (leiinga) er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, og for at han gir eit rettvise bilete i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapskikk i Noreg. Leiinga er også ansvarleg for naudsynt intern kontroll for å kunne utarbeide

ein rekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Ved utarbeidinga av årsrekneskapen må leiinga ta standpunkt til selskapet si evne til å halde fram med drifta og på tilbørleg måte opplyse om tilhøve av betydning for dette. Føresetnaden om at drifta kan halde fram, skal leggjast til grunn for årsrekneskapen så lenge det ikkje er sannsynleg at verksemda vil bli avvikla.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen

Målet med revisjonen er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av feil eller misleg framferd, og å gi ei revisjonsmelding som inneheld konklusjonen vår. Tryggande sikkerheit er ein høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon blir vurdert som vesentleg dersom han, åleine eller samla, innanfor rimelege grenser kan forventast å påverke økonomiske avgjerder som brukarane tar basert på årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, utøver vi profesjonelt skjønn og viser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentleg feilinformasjon i årsrekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Vi utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtere slike risikoar, og hentar inn revisjonsbevis som er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følgje av misleg framferd ikkje blir avdekket, er høgare enn for feilinformasjon som skuldast feil som ikkje er tilsikta, sidan misleg framferd kan innebære samarbeid, forfalsking, bevisste utelatingar, urette framstillingar, eller brot på interne kontrollrutinar.
- opparbeider vi oss ei forståing av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje for å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av selskapet sin interne kontroll.
- evaluerer vi om rekneskapsprinsippa som er brukte, er formålstenlege, og vurderer om rekneskapestimata og tilhøyrande noteopplysningar som er utarbeidde av leiinga, er rimelege.
- konkluderer vi, basert på innhenta revisjonsbevis, på om leiinga sin bruk av framleis driftføresetnaden ved fastsetting av årsrekneskapen er formålstenleg og om det er vesentleg uvisse knytt til hendingar eller tilhøve som kan skape tvil av betydning om selskapet si evne til å halde fram med drifta. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentleg uvisse, må vi i revisjonsmeldinga gjere merksam på tilleggsopplysningane i årsrekneskapen, eller, dersom slike tilleggsopplysningar ikkje er tilstrekkelege, at vi modifierer konklusjonen vår om årsrekneskapen og årsmeldinga. Konklusjonane våre er basert på revisjonsbevis innhenta inntil datoen for revisjonsmeldinga. Etterfølgjande hendingar eller tilhøve kan likevel føre til at selskapet ikkje held fram med drifta.
- evaluerer vi den totale presentasjonen, strukturen og innhaldet, inkludert tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gir eit rettvisande bilete.

Vi kommuniserer med styret mellom anna om det planlagde omfanget av revisjonen og til kva tid revisjonsarbeidet skal utførast. Vi utvekslar også informasjon om tilhøve av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, samt om eventuelle svakheiter av betydning i den interne kontrollen.

Utsegn om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskrevet ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om at drifta skal halde fram og framlegget til bruk av overskotet er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskrevet ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringskikk i Noreg.

Molde 11. mai 2017
KPMG AS

Arne H. Sæther
Statsautorisert revisor